

Κυριακή Ε' Λουκά: Η Παραβολή τού πλούσιου και του Λαζάρου (Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 29 Οκτωβρίου, 2021

Πολλά μπορεί κανείς να παρατηρήσει μελετώντας την περίφημη αυτή παραβολή τού Χριστού. Μπορεί να αντιμετωπίσει την κοινωνική διάστασή της ή ακόμη να βγάλει πολλά ήθικα και ήθικολογικά συμπεράσματα. Όμως, θα επιμείνουμε περισσότερο στα θέματα που έχουν σχέση με την **ζωή μετά τον θάνατο**, δηλαδή θα δούμε την έσχατολογική ανάλυση της παραβολής.

Π ρ ὧ τ ο ν. Όπως φαίνεται στην παραβολή δέν γίνεται λόγος για την ζωή μετά την Δευτέρα Παρουσία τού Χριστού, αλλά **για την ζωή της ψυχής που παρεμβάλλεται μεταξύ τού θανάτου τού ανθρώπου, δηλαδή της εξόδου της ψυχής από τό σῶμα, και της Δευτέρας Παρουσίας τού Χριστού**. Πρόκειται για τό διάστημα εκείνο που λέγεται **μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν**. Άλλοι λόγοι τού Χριστού αναφέρονται στην **Δευτέρα Παρουσία Του, όταν θά ἔλθει για νά κρίνει τούς ανθρώπους, ἀφοῦ προηγουμένως γίνει ἀνάσταση τῶν σωμάτων καί οἱ ψυχές εἰσέλθουν ἐκ νέου στά σώματα, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νά ἀπολαύσει ἐκεῖνα που ἔπραξε στήν ζωή του**.

Δ ε υ τ ε ρ ο ν. Αναφέρεται ὅτι ὑπάρχει ὁ θάνατος στήν ζωή τού ἀνθρώπου. Ὁ Πλούσιος καί ὁ πτωχός Λάζαρος ἀπέθαναν. **Θάνατος εἶναι ὁ χωρισμός της ψυχής ἀπό τό σῶμα. Αὐτή ἡ κατάσταση λέγεται καί ὕπνος, γιατί ὁ θάνατος καταργήθηκε μέ τήν Ἀνάσταση τού Χριστού**. Ὁ Χριστός μέ τά Πάθη, τόν Σταυρό καί τήν Ἀνάστασή Του κατήργησε ὄντολογικά τόν θάνατο καί ἔδωσε **τήν δυνατότητα στόν ἄνθρωπο νά τόν ὑπερβεῖ ζώντας μέσα στήν Ἐκκλησία**. Τό ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ὕπνος, μία προσωρινή κατάσταση, φαίνεται ἀπό τόν τρόπο που πεθαίνουν οἱ ἅγιοι, ἀφοῦ ἔχουν ὅλοι τους τήν ἐλπίδα στόν Χριστό, καθώς ἐπίσης φαίνεται καί στά **ἄφθαρτα καί θαυματουργούντα λείψανα**.

Δέν δημιούργησε ο Θεός τον θάνατο, αλλά ο θάνατος είναι παρέμβλητος στην φύση, γιατί είναι καρπός της αμαρτίας του ανθρώπου και της απομακρύνσεώς του από τον Θεό. Υπάρχει σωματικός και ψυχικός θάνατος. Ψυχικός είναι η ἄρση της Χάριτος του Θεού από την ψυχή, και σωματικός είναι ο χωρισμός της ψυχῆς από τό σῶμα.

Όλοι οἱ ἄνθρωποι γεύονται τό φοβερό μυστήριο τοῦ θανάτου, ἀφοῦ ὅλοι κληρονομοῦν τήν φθαρτότητα καί τήν θνητότητα, δηλαδή, γεννιόμαστε γιά νά πεθάνουμε. Ο θάνατος εἶναι τό πιό σίγουρο καί βέβαιο γεγονός στην ζωή μας. Ἀκόμη καί σύγχρονοι ὑπαρξιστές φιλόσοφοι λένε ὅτι τό πιό ἀληθινό γεγονός εἶναι "τό ὑπάρχειν πρός θάνατον".

Ἄν καί ο θάνατος εἶναι τό πιό βέβαιο γεγονός, ὅμως **ἀβέβαιη εἶναι ἡ ὥρα καί ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου. Κανείς δέν ξέρει π ὅ τ ε θά πεθάνει. Τό θέμα εἶναι νά ζοῦμε σωστά, ὥστε τό π ὤ ς τοῦ θανάτου νά συνιστᾶ τήν αἰώνια ζωή.**

Στό κείμενο τῆς παραβολῆς λέγεται: "ἐγένετο ἀποθανεῖν τόν πτωχόν...", καθώς ἐπίσης "ἀπέθανε καί ὁ πλούσιος καί ἐτάφη". Ἔτσι, ο θάνατος εἶναι ὁ μεγαλύτερος δημοκράτης, γιατί **δέν κάνει καμμιά ἐξαίρεση.**

Τ ρ ί τ ο ν. Ἡ ψυχή τοῦ Λαζάρου, μετά τήν ἔξοδό της ἀπό τό σῶμα, παρελήφθη ἀπό τούς **ἀγγέλους** καί ὀδηγήθηκε στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὑπάρχουν ἄγγελοι, καί φυσικά ὁ φύλακας ἄγγελος κάθε ἀνθρώπου, ὁ προσωπικός του φρουρός, οἱ ὁποῖοι **παραλαμβάνουν τίς ψυχές τῶν δικαίων ἀνθρώπων καί τίς ὀδηγοῦν στόν Θεό.**

Ἀντίθετα, σέ ἄλλη παραβολή λέγεται ὅτι τήν ψυχή τῶν ἀμετανοήτων ἀμαρτωλῶν **τήν παραλαμβάνουν οἱ δαίμονες.** Ο ἄφρων πλούσιος ἄκουσε φωνή ἀπό τόν Θεό: "Ἄφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τήν ψυχὴν ἀπαιτοῦσιν ἀπό σοῦ, ἃ δέ ἠτοίμασας τίνι ἔσται;" (Λουκ. ιβ', 20). Τό ρῆμα "ἀπαιτοῦσιν" ὑποδηλώνει τούς δαίμονας, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦν τήν ψυχή τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου, γιά **νά τήν κρατοῦν αἰωνίως.**

Ἐπομένως, κατά τήν φρικτή ὥρα τοῦ θανάτου, **κατά τήν ὁποία ἡ ψυχή βιαίως χωρίζεται ἀπό τήν ἄρμονία μέ τό σῶμα, γίνονται φοβερά πράγματα. Τίς ψυχές τῶν ἀγίων τίς παραλαμβάνουν οἱ ἄγγελοι, καί τίς ψυχές τῶν ἀμαρτωλῶν οἱ δαίμονες.** Στήν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας γίνεται λόγος γιά τά λεγόμενα **τελώνια**, πού εἶναι οἱ δαίμονες, τά ἐναέρια πνεύματα, τά ὁποῖα θέλουν καί ἐπιδιώκουν νά κρατήσουν αἰωνίως τίς ψυχές ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Φυσικά, οἱ ψυχές τῶν ἀγίων, πού ἐνώθησαν μέ τόν Χριστό καί ἔχουν τήν σφραγίδα τοῦ Παναγίου Πνεύματος, δέν μποροῦν νά ἐξουσιαστοῦν ἀπό τούς δαίμονες.

Μέ τά **τελώνια**, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐννοοῦν τόσο τό μίσος καί τήν ἐπιθετική

μανία των δαιμόνων, όσο και την ύπαρξη των παθών, πού ζητούν ικανοποίηση, αλλά δεν μπορούν να ικανοποιηθούν, λόγω της μη ύπαρξεως του σώματος. Αυτή ακριβώς ή κατάσταση πνίγει την ψυχή του ανθρώπου, ή οποία αισθάνεται τρομακτική δυσφορία. Το βασανιστήριο αυτό της ψυχής όμοιάζει με την πλήρη απομόνωση ενός ανθρώπου στην φυλακή, χωρίς να έχει την δυνατότητα, να κοιμηθεί, να τραπεϊ, να συναντήσει άνθρωπο κ.λ.π. Τότε πραγματικά έξαγριώνονται τά πάθη και όλη ή ύπαρξή του.

Τό γεγονός ότι οί ψυχές των ανθρώπων παραλαμβάνονται τόσο από τούς άγγέλους όσο και από τούς δαίμονες **έχει σχέση μέ την κατάστασή τους**. Όπως λέγεται από τούς Πατέρες, **οί άγγελοι και οί ψυχές είναι πνεύματα νοερά**, εν σχέσει μέ τό υλικό σώμα, αλλά εν σχέσει μέ τόν Θεό έχουν κάτι υλικό. Γι' αυτό οί άγγελοι λέγονται **αίθέρια όντα και δεν είναι καθ' ολοκληρίαν άϋλα**. Άλλωστε, **ή ψυχή είναι κτιστή**, δηλαδή, δημιουργημένη από τόν Θεό. **Είναι άθάνατη κατά Χάριν**, άφοϋ ή άθανασία είναι δώρο του Θεού σέ αυτήν. Κάθε κτιστό έχει άρχή και τέλος. **Η ψυχή, ως κτιστή, έχει μία συγκεκριμένη άρχή, αλλά δεν έχει τέλος**, γιατί έτσι τό θέλησε ό Θεός.

Τ έ τ α ρ τ ο ν. Ένώ ή ψυχή του Λαζάρου πήγε στους κόλπους του Άβραάμ και ή ψυχή του Πλουσίου στον άδη, εν τούτοις ό Χριστός στην παραβολή λέγει ότι ό Λάζαρος πήγε στους κόλπους του Άβραάμ και ό συγκεκριμένος Πλούσιος πήγε στον άδη. Στην συνέχεια λέγεται ότι ό Πλούσιος "*όρᾶ τόν Άβραάμ από μακρόθεν και Λάζαρον εν τοίς κόλποις αυτού*".

Αυτό έχει μεγάλη σημασία, γιατί σημαίνει ότι **παρά τόν χωρισμό της ψυχής από τό σώμα, εν τούτοις δεν καταργείται ή ύπόσταση - πρόσωπο του ανθρώπου**. Βέβαια, ή ψυχή δεν προϋπήρχε του σώματος, αλλά δημιουργήθηκε ταυτόχρονα μέ τό σώμα, και άκόμη, μόνη της ή ψυχή δεν συνιστά τόν άνθρωπο, οϋτε τό σώμα μόνο του συνιστά τόν άνθρωπο. Όμως, παρά τόν προσωρινό χωρισμό της ψυχής από τό σώμα, δεν διαλύεται ό άνθρωπος. Αυτό φαίνεται από τό ότι ή ψυχή διατηρεί την συνείδηση, και άκόμη, όπως έξηγοϋν οί άγιοι Πατέρες, ή ψυχή του ανθρώπου γνωρίζει τά στοιχεία του δικού της σώματος, πού παρέμειναν στην γή, και ένδεχομένως διεσκορπίστηκαν ή διαλύθηκαν στά στοιχεία από τά όποια αποτελέσθηκαν. Κατά την Δευτέρα Παρουσία ή ψυχή, μέ την Χάρη του Θεού, θά επανενώσει τά στοιχεία του σώματος, θά αποτελεστεί ολοκληρος ό άνθρωπος, και, φυσικά, τότε τά σώματα τόσο των δικαίων όσο και των άδίκων θά είναι πνευματικά, δηλαδή δεν θά έχουν ανάγκη τροφής, δεν θά περιορίζονται από αποστάσεις και άλλους περιορισμούς. **Η άνάσταση είναι ένα δώρο πού χορηγείται σέ όλους τούς ανθρώπους, δικαίους και άδίκους**.

Πρέπει νά παρατηρηθῆ ὅτι στήν παραβολή αὐτή ὁ Χριστός ἀναφέρει τό ὄνομα τοῦ πτωχοῦ, ἐνῶ τό ὄνομα τοῦ Πλουσίου τό ἀγνοεῖ. Αὐτό δείχνει ὅτι ὁ Λάζαρος, ἐπειδή ζοῦσε μέ τόν Θεό, ἦταν σωτηριολογικά πρόσωπο, ἀληθινή ὑπόσταση, ἐνῶ ὁ Πλούσιος, καίτοι ἦταν ἄνθρωπος, ἐν τούτοις δέν ἦταν ὑπόσταση σωτηριολογικά. Αὐτό σημαίνει ὅτι πραγματικός ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει ψυχή, σῶμα, ἀλλά καί τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ μέσα στήν ψυχή καί τό σῶμα του. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει τό Ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι ὄντολογικά πρόσωπο, ὅμως δέν εἶναι πρόσωπο ἐν σχέσει μέ τόν Θεό, γιά τόν ἀπλούστατο λόγο ὅτι ἔχει ὑποδουλωθεῖ στά πράγματα. Ὁ νοῦς του ἀντί νά στρέφεται στόν Θεό, στρέφεται στήν ὕλη καί ὑποδουλώνεται σέ αὐτήν.

Π έ μ π τ ο ν. Στήν παραβολή λέγεται ὅτι ὁ Πλούσιος εὐρισκόμενος στόν ἄδη εἶδε τόν Ἀβραάμ "καί Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ". Μέ τό πρόσωπο τοῦ Ἀβραάμ ἐννοεῖται ὁ Θεός. Τό νά βρίσκεται κανεῖς στούς κόλπους τοῦ Θεοῦ σημαίνει νά ἔχει **κοινωνία μέ τόν Θεό**.

Στούς κόλπους, πίσω ἀπό τό στήθος, εὐρίσκεται ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ καρδιά, πού εἶναι ἡ πηγή τῆς βιολογικῆς ζωῆς, εἶναι σύμβολο τῆς ἀγάπης. Ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ ἀγάπη τόσο καί μεγαλύτερη εἶναι ἡ γνώση, ἀφοῦ συνδέεται στενά ἡ γνώση μέ τήν ἀγάπη. Καί, βέβαια, αὐτή ἡ ἀγάπη **συνιστᾷ τήν κοινωνία καί ἔνωση**. Ἔτσι, **τό νά βρίσκεται κανεῖς στούς κόλπους δηλώνει ὅτι συνδέεται μέ τόν ἀγαπώμενο**, ὑπάρχει ἐνότητα μεταξύ τους.

Ἡ ἔκφραση, λοιπόν, ὅτι ὁ Λάζαρος βρισκόταν στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ δείχνει παραστατικά τήν **κοινωνία του μέ τόν Θεό**, ἡ ὁποία συνδέεται μέ τήν γνώση καί τήν ἀγάπη. Κάνοντας λόγο γιά τήν [γνώση τοῦ Θεοῦ](#), ἐννοοῦμε τήν "κοινωνία ἐν τῇ ὑπάρξει". **Δέν πρόκειται γιά μία ἐγκεφαλική γνώση, ἀλλά γιά ἐκείνη πού συνδέεται μέ τήν ἀγάπη, μέ αὐτήν τήν ἴδια τήν ζωή.**

Ὁ Λάζαρος δέν φαίνεται νά στενοχωρῆται γιά τήν φρικτή δοκιμασία τοῦ Πλουσίου, **δέν βλέπει τήν Κόλαση, ἐνῶ ὁ Πλούσιος βλέπει τήν δόξα τοῦ Παραδείσου**. Πραγματικά, ἐκεῖνος πού ζῆ μέσα στό ἄκτιστο Φῶς, στήν μεγάλη θεωρία τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέγουν οἱ Πατέρες μας, ξεχνᾷ τόν κόσμο. Τό Φῶς εἶναι τόσο μεγάλο, τόσο ἐκτυφλωτικό πού δέν ἀφήνει νά δῆ κανεῖς καί κάτι ἄλλο διαφορετικό. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι οἱ ἅγιοι δέν προσεύχονται γιά ὀλόκληρο τόν κόσμο. **Προσεύχονται καί παρακαλοῦν τόν Θεό, ἔχοντας, μάλιστα, μεγαλύτερη κοινωνία μαζί Του**. Βρίσκονται ὅμως σέ μία κατάσταση πού δέν μπορούμε νά ἐννοήσουμε. Μόνο ἄν τήν ἐξετάσουμε μέσα ἀπό τίς θεῖες ἐμπειρίες τῶν ἁγίων, τότε μπορούμε νά τήν καταλάβουμε.

Ἐ κ τ ο ν. Ἐνῶ ὁ Λάζαρος βρισκόταν στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Πλούσιος φλεγόταν στόν ἄδη. Μάλιστα, θά παρακαλέσει τόν Ἀβραάμ νά στείλει τόν Λάζαρο

γιά νά καταψύξη τήν γλώσσα του, γιατί, ὅπως εἶπε χαρακτηριστικά, "ὄδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ".

Ἐδῶ γίνεται λόγος γιά ἄδη καί ὄχι γιά Κόλαση. Γιατί ἡ Κόλαση θά ἀρχίσει μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί τό μελλοντικό δικαστήριο, ἐνῶ οἱ ψυχές τῶν ἁμαρτωλῶν, μετά τήν ἔξοδό τους ἀπό τό σῶμα, βιώνουν τόν ἄδη. Κατά τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, **ὁ ἄδης εἶναι ἕνας νοητός τόπος, εἶναι ἡ πρόγευση τῆς Κολάσεως**, ὅταν ὁ ἄνθρωπος δέχεται τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Ἐγινε μεγάλη συζήτηση γιά τά θέματα αὐτά στήν Σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας καί διασώζονται οἱ ἀπόψεις καί ἡ διδασκαλία τοῦ **ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ**, πού εἶναι ἀποκαλυπτικές. Τό πῦρ στό ὁποῖο φλεγόταν ὁ Πλούσιος δέν ἦταν τό λεγόμενο καθαρτήριο πῦρ τῶν Λατίνων, ἀπό τό ὁποῖο περνοῦν ὅλες οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων, δέν ἦταν κτιστό πῦρ ἀλλά ἄκτιστο. Δηλαδή καί **οἱ ἁμαρτωλοὶ δέχονται τίς ἀκτίνες τοῦ θείου Φωτός, ἀλλά ἐπειδὴ πέθαναν χωρίς μετάνοια, χωρίς νά θεραπευθοῦν, βιώνουν τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Φωτός**. Ἔτσι, κατά τόν βαθμό τῆς θεραπείας ἢ τῆς ἀσθενείας, οἱ ἄνθρωποι δέχονται τήν ἴδια Χάρη ἢ ὡς φῶς ἢ ὡς πῦρ.

Πρέπει ἀκόμη νά παρατηρηθεῖ ὅτι ὁ Πλούσιος ἔβλεπε τόν Ἀβραάμ καί τόν Λάζαρο στούς κόλπους του, ἔβλεπε τήν δόξα τοῦ Ἀβραάμ, ἀλλά δέν εἶχε μέθεξη αὐτῆς τῆς δόξης. Ἀντίθετα ὁ Λάζαρος καί ἔβλεπε καί εἶχε μέθεξη. Αὐτό εἶναι πολύ σημαντικό σημεῖο, γιατί δείχνει ὅτι **στήν ἄλλη ζωὴ ὅλοι θά δοῦν τόν Θεό, ἀλλά οἱ δίκαιοι θά ἔχουν κοινωνία, μέθεξη, ἐνῶ οἱ ἁμαρτωλοὶ δέν θά ἔχουν μέθεξη καί κοινωνία**. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ γιά τήν μελλοντική δίκη. Ἐκεῖ **ὅλοι θά δοῦν τόν Κριτῆ, ὅλοι θά συνομιλήσουν μαζί Του, ἀλλά ἄλλοι θά ἀπολαύσουν τήν δόξα Του, καί ἄλλοι θά βιώσουν τήν καυστική ἐνέργεια τῆς θείας Χάριτος**.

Ἐ β δ ο μ ο ν. Ὁ Πλούσιος ἐνδιαφερόταν γιά τούς ζώντας στόν κόσμο ἀδελφούς του καί παρακαλοῦσε τόν Ἀβραάμ νά στείλει τόν Λάζαρο γιά νά τούς κηρύξει μετάνοια. Ἐπομένως, **παρά τόν χωρισμό τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν παρόντα κόσμο, ὡστόσο ὑπάρχει γνώση καί κοινωνία, ἐκδηλώνεται ἕνα ἐνδιαφέρον**.

Αὐτό τό γεγονός μαζί μέ ἄλλα στοιχεῖα δείχνει ὅ,τι λέγαμε προηγουμένως, ὅτι ἡ παραβολή τοῦ Πλουσίου καί τοῦ Λαζάρου δέν ἀναφέρεται στήν μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ ζωὴ, ἀλλά **στήν ζωὴ μετά θάνατο μέχρι τήν Δευτέρα Παρουσία**. Σαφῶς πρόκειται γιά τήν λεγομένη μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν.

Οἱ ἅγιοι ἐνδιαφέρονται σωτηριολογικά γιά τόν κόσμο. Διὰ τῆς Χάριτος

τοῦ Θεοῦ ἀκοῦν τίς προσευχές μας, καί τίς ἀναβιβάζουν στόν Θεό. Γι' αὐτό καί ἐμεῖς προσευχόμαστε στούς ἁγίους μας. Μέ τίς ἑορτές πού ἔχουμε καθιερώσει στήν μνήμη τους δείχνουμε ὅτι εἶναι ἅγιοι, ἐνώθησαν μέ τόν Θεό, ἀναμένουν καί τήν ἀνάσταση τῶν σωμάτων, τά ὁποῖα καί ἀπό τώρα δέχονται, **μέ τήν ἀφθαρσία τους, τά προοίμια τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.** Καί ἐμεῖς ἐνδιαφερόμαστε γιά τούς κεκοιμημένους. Προσευχόμαστε στούς ἁγίους γιά νά προσεύχωνται γιά μᾶς στόν Θεό, **ζητᾶμε τίς πρεσβεῖες τους,** ἐνῶ **προσευχόμαστε στόν Θεό γιά ὅλους τοὺς ἄλλους κεκοιμημένους γιά νά ἐλεηθοῦν.** Αὐτό, ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι δεῖγμα κοινωνίας μεταξύ μας, συγχρόνως ἐκφράζει καί κάτι ἄλλο βαθύτερο.

Κατά τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἰσέλθει στήν μετάνοια, στό στάδιο τῆς καθάρσεως, συνεχῶς ἐξελίσσεται. Ὑπάρχει διαρκῆς τελείωση, τόσο στήν λεγομένη μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν, ὅσο καί στήν μετά τήν Δευτέρα Παρουσία ζωή. Οἱ βαθμοί τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ κάθαρση, ὁ φωτισμός καί ἡ θέωση. Βέβαια, αὐτά **δέν πρέπει νά νοηθοῦν ὡς στεγανοποιημένες καταστάσεις,** ἀλλά ὡς μέθεξη τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίζεται νά καθαρθεῖ, τότε ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ πού τόν καθαρίζει λέγεται καθαρτική ἐνέργεια. Ὅταν ὁ νοῦς του εἶναι φωτισμένος, σημαίνει ὅτι δέχεται τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ πού τόν φωτίζει καί λέγεται φωτιστική ἐνέργεια. Καί ὅταν βρίσκεται στήν θέωση, αὐτό γίνεται μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ πού λέγεται θεοποιός. Ἡ πορεία εἶναι διαρκῆς. Ἔτσι, ὅσοι μετανόησαν, πρὶν ἐξέλθει ἡ ψυχὴ ἀπό τό σῶμα, αὐτοί ἐξελίσσονται καί γίνονται χωρητικότεροι στήν ἄκτιστη Χάρη. Γι' αὐτό τελοῦμε τά μνημόσυνα καί προσευχόμαστε γιά τούς κεκοιμημένους.

Ὅσοι, ὅμως, κατά τήν ἔξοδο τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, δέν μετανόησαν, αὐτοί, ἐπειδή δέν ἔχουν πνευματική ὄραση, βιώνουν μόνο τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, καί, βέβαια, δέν πρόκειται ποτέ νά ἔχουν μέθεξη στό ἀγαθό. **Προσευχόμαστε ὅμως γιά ὅλους, γιατί δέν ξέρουμε τήν ἐσωτερική τους πνευματική κατάσταση.**

Ὁ γ δ ο ο ν. Στήν παραβολή λέγεται ὅτι μεταξύ τοῦ τόπου πού βρισκόταν ὁ Ἀβραάμ καί τοῦ ἄδου, ὅπου βρισκόταν ὁ Πλούσιος, ὑπῆρχε "χάσμα μέγα", καί **δέν ἦταν δυνατόν νά γίνει μετάβαση τοῦ ἑνός πρὸς τόν ἄλλο.**

Φυσικά, δέν πρόκειται περί ἰδιαιτέρου χώρου, ἀλλά, ὅπως ἀναφέραμε προηγουμένως, ἑνός ἰδιαιτέρου τρόπου ζωῆς. Ὑπάρχει σαφῆς διαφορά μεταξύ Παραδείσου καί Κολάσεως, ὡς ἰδιαιτέρων τρόπων ζωῆς.

Ὁ Παράδεισος καί ἡ Κόλαση δέν ὑπάρχει ἐξ ἐπόψεως Θεοῦ, ἀλλά ἐξ ἐπόψεως ἀνθρώπου. **Ὁ Θεός στέλλει τήν Χάρη Του πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους,** ἀφοῦ αὐτός **"ἀνατέλλει τόν ἥλιον ἐπὶ δικαίους καί ἀδίκους καί βρέχει ἐπὶ πονηροὺς καί ἀγαθοὺς".** Ἄν ὁ Θεός μᾶς δίνη ἐντολή νά ἀγαποῦμε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμη καί

τούς έχθρους μας, τό ίδιο κάνει καί Έκεῖνος. Εἶναι ἀδύνατον νά μή ἀγαπᾶ καί τούς ἁμαρτωλούς. **Όμως ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική του κατάσταση, αἰσθάνεται διαφορετικά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.**

Τό φῶς ἔχει δύο ιδιότητες, ἤτοι τήν φωτιστική καί τήν καυστική . Ἐάν κάποιος ἄνθρωπος ἔχη καλή ὄραση εὐεργετεῖται ἀπό τήν φωτιστική ιδιότητα τοῦ ἡλίου, τοῦ φωτός, καί χαίρεται ὅλη τήν δημιουργία. Ἄν ὅμως κάποιος ἄλλος στερηθῆται ὀφθαλμοῦ, δέν ἔχει ὄραση, τότε αἰσθάνεται τήν καυστική ιδιότητα τοῦ φωτός. Αὐτό θά γίνῃ καί στήν μέλλουσα ζωή, καθῶς ἐπίσης καί στήν ζωή τῆς ψυχῆς μετά τήν ἔξοδό της ἀπό τό σῶμα. **Ὁ Θεός θά ἀγαπᾶ καί τούς κολασμένους, ἀλλά αὐτοί θά ἀδυνατοῦν νά αἰσθανθοῦν αὐτήν τήν ἀγάπη ὡς φῶς .** Θά τήν αἰσθάνωνται ὡς πῦρ, ἐπειδή δέν θά ἔχουν πνευματικό ὀφθαλμό καί πνευματική ὄραση.

Γίνεται κάτι ἀνάλογο μέ τήν **θεία Κοινωνία**. Ὅλοι μποροῦν νά κοινωνήσουν, ἀλλά **γιά τούς προετοιμασμένους καί καταλλήλους γίνεται φῶς καί ζωή, γιά τούς ἀναξίως προσερχομένους γίνεται κρίμα καί κατακρίμα.**

Αὐτό ἡ Ἐκκλησία τό παρουσιάζει στήν εἰκονογράφηση τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Βλέπουμε ἐκεῖ ὅτι ἀπό τόν θρόνο τοῦ Θεοῦ ἐξέρχεται τό φῶς, μέσα στό ὁποῖο βρίσκονται οἱ ἅγιοι, καί ἀπό τόν ίδιο θρόνο πηγάζει ὁ πύρινος ποταμός, μέσα στόν ὁποῖο βρίσκονται οἱ ἀμετανόητοι ἁμαρτωλοί.

Γι' αὐτό στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δίνουμε μεγάλη σημασία στήν **θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνα πνευματικό Νοσοκομεῖο, θεραπευτήριον ,** πού θεραπεύει τόν πνευματικό ὀφθαλμό, πού εἶναι ὁ νοῦς. Αὐτός νοσεῖ καί αὐτός πρέπει νά θεραπευθεῖ. **Αὐτό εἶναι ὅλο τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.**

Ἐ ν α τ ο ν. Στήν παράκληση τοῦ Πλουσίου νά στείλῃ ὁ Ἀβραάμ τόν Λάζαρο στήν γῆ καί νά κηρύξῃ στούς ἀδελφούς του μετάνοια, ὁ Ἀβραάμ δέν ἀνταποκρίθηκε καί δικαιολόγησε αὐτή τήν θέση του λέγοντας ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι δέν ἀκοῦν τόν Μωϋσῆ καί τούς Προφῆτας, τότε *"οὐδέ ἐάν τίς ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται"*.

Ὁ σαρκικός ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά μετανοήσῃ ὅσα θαύματα κι' ἄν δῆ στήν ζωή του. Ζεῖ μέσα σέ θανατηφόρο ὕπνο. Αὐτή εἶναι μία πραγματικότητα. **Ἄν δέν ἐνεργοποιηθεῖ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, δέν ὑπάρχει μετάνοια. Τά πάντα γίνονται μέ τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καί τήν συνέργεια τοῦ ἀνθρώπου.**

Ἄλλωστε, τό μεγαλύτερο γεγονός μέσα στήν ἱστορία εἶναι ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἀνάστασή Του, καί ἡ ἴδρυση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τό Σῶμα τοῦ ἀναστημένου Θεανθρώπου Χριστοῦ. **Ἄν ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐμπνευσθεῖ ἀπό αὐτήν τήν συγκλονιστική πραγματικότητα, ἄν δέν μπορῆ νά πεισθεῖ**

ἀπό τήν ζωή τόσων ἀγίων, πού εἶναι μέλη τοῦ ἀναστημένου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δέν θά πεισθῇ μέ τό μεγαλύτερο θαῦμα.

Ἡ σωτηρία καί ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ὑπόθεση ταχυδακτυλουργικῶν ἐνεργειῶν, ἀλλά καρπός ἐλευθέρως ἐκφράσεως τοῦ θελήματός του, καρπός πόνου, ἀγῶνος καί ἰδρώτων πολλῶν. Δυστυχῶς, πολλοί ἄνθρωποι στήν ἐποχή μας ἀρκοῦνται στά μαγικά, τά ἐξωτερικά γεγονότα. Τό νά πεισθεῖ κανείς γιά τήν ὑπαρξη τῆς ἄλλης ζωῆς εἶναι ὑπόθεση ἐσωτερικῆς πνευματικῆς εὐαισθησίας. Γιατί, κι' ἂν ἀκόμη ἀναστηθεῖ ἕνας ἄνθρωπος, εἶναι ἐνδεχόμενο νά ἐκληφθεῖ ὡς φάντασμα.

Γίνεται πολὺς λόγος σήμερα γιά τίς λεγόμενες ἐπιθανάτιες ἐμπειρίες. Μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι βγήκε ἡ ψυχή τους ἀπό τό σῶμα ἢ ἀκόμη πλησίασε πρός τήν ἔξοδό της καί στήν συνέχεια ἐπέστρεψε στό σῶμα. Διηγοῦνται τά ὅσα φοβερὰ εἶδαν καί ἀντιμετώπισαν.

Στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία λέμε ὅτι **ὑπῆρξαν περιπτώσεις πού ἐπανῆλθε ἡ ψυχή στό σῶμα**, ἀναστήθηκαν, δηλαδή, μέ τήν δύναμη τοῦ Χριστοῦ. Αὐτά, ὅμως, εἶναι **ἐκτακτά γεγονότα**, πού δέν συμβαίνουν στόν καθένα. Ὑπάρχουν ἅγιοι πού εἶχαν τέτοιες φοβερές ἐμπειρίες, ἀφοῦ ἔζησαν στήν προσωπική τους ζωή τί εἶναι Κόλαση καί Παράδεισος, βίωσαν τίς φλόγες τοῦ ἄδου, εἶδαν ἀγγέλους καί δαίμονες. **Ὅταν ἐπανῆλθαν στόν ἑαυτό τους, ἔζησαν ζωή μετανοίας καί κήρυτταν σέ ἄλλους τήν μετάνοια.** Ὅμως λέμε ὅτι οἱ περισσότερες ἀπό αὐτές τίς ἐμπειρίες ἢ εἶναι δαιμονικές ἢ εἶναι καρποί ἀπωθημένων βιωμάτων καί ἐπιθυμιῶν ἢ εἶναι φαντασίες ἢ ἀκόμη εἶναι ἀποτελέσματα τῶν ἠρεμιστικῶν καί ναρκωτικῶν φαρμάκων, πού δίνονται γιά νά μή πονοῦν στήν φρικτή δοκιμασία τῶν ἀσθενειῶν τους. Πραγματικά, χρειάζεται μεγάλη διάκριση γιά νά μπορεῖ κανείς νά διακρίνει αὐτές τίς καταστάσεις, ἐάν προέρχονται ἀπό τόν Θεό, ἀπό τόν διάβολο ἢ ἀπό ψυχολογικές καί σωματικές ἀνωμαλίες.

Ἐμεῖς στήν Ἐκκλησία δέν περιμένουμε ἀναστάσεις ἀγίων ἢ ἐμπειρίες τέτοιων καταστάσεων γιά νά πιστεύσουμε, ἀλλά ἔχουμε τήν Ἁγία Γραφή, τοὺς βίους τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί ἀγίων, ἔχουμε τοὺς λόγους τους καί τίς διδασκαλίες τους, καθὼς ἐπίσης ἔχουμε καί τά ἅγια λείψανά τους καί πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχει αἰώνια ζωή. Μερικές δέ φορές ὁ καθένας μας ἀξιῶνεται ἀπό τόν Θεό νά βιώσει μέσα στήν καρδιά του τί εἶναι Κόλαση καί τί εἶναι Παράδεισος.

Πέρα ἀπό αὐτά **τηροῦμε τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ γιά νά θεραπευθοῦμε**, ὥστε νά λύσουμε πολλά ὑπαρξιακά, διαπροσωπικά, κοινωνικά καί οἰκολογικά προβλήματα. **Ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ μᾶς καθιστᾷ**

Ίσοροπημένους ανθρώπους.

Δέκατον. Στήν παραβολή τοῦ Πλουσίου καί τοῦ Λαζάρου ὑποδεικνύεται καί ὁ τρόπος πού πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε γιά νά θεραπευθοῦμε, καί ἔτσι μετά τόν θάνατο καί μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ νά βιώσουμε τόν Θεό ὡς φῶς καί ὄχι ὡς πῦρ. Ὁ Ἀβραάμ εἶπε στόν Πλούσιο: "ἔχουσι Μωϋσέα καί προφήτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν". Πρέπει νά τηροῦμε τόν νόμο καί νά ὑπακούουμε στούς Προφήτες κάθε ἐποχῆς.

Προφήτης εἶναι αὐτός πού μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ βλέπει τά μυστήρια τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, γεύεται ἀπό τώρα τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τέτοιοι Προφῆτες ὑπῆρχαν τόσο στήν Παλαιά ὅσο καί στήν Καινή Διαθήκη. Αὐτοί ἔλαβαν τήν Ἀποκάλυψη, αὐτοί ἔζησαν τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γνώρισαν τά μυστήριά της καί στήν συνέχεια **τά ἀπεκάλυψαν στόν λαό.**

Οἱ Προφῆτες, πού ταυτίζονται μέ τούς πραγματικούς θεολόγους καί τούς πνευματικούς πατέρες, ἀναγεννοῦν τούς ἀνθρώπους καί τούς ὀδηγοῦν πρὸς τήν ζωή. **Ἡ πνευματική καθοδήγηση συνδέεται καί ταυτίζεται μέ τήν πνευματική ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου. Πραγματικά, δέν μπορεῖ κανείς νά ἀναγεννηθεῖ, ἂν δέν συνδεθεῖ μέ ἕναν θεούμενο ἄνθρωπο, ἕναν Προφήτη.**

Καί στήν ἐποχή μας ὑπάρχουν Προφῆτες πού κηρύττουν μετάνοια, στρέφουν τόν νοῦ μας πρὸς τόν Θεό, μᾶς ὑποδεικνύουν ἕναν ἄλλο τρόπο σκέψεως καί ζωῆς. Κι' ἂν δέν μπορέσαμε νά συναντήσουμε ἕναν τέτοιο Προφήτη, ὅμως ὑπάρχουν οἱ λόγοι τῶν Προφητῶν καί μπορούμε διαβάζοντάς τους νά μάθουμε τί εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά τήν ἀπολαύσουμε.

(Ἡ Ζωή μετά τόν θάνατον - Ἱερά Μονή Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: agiazoni.gr)